

УДК: 342.1: 351

ДРУЧЕК Олена Василівна

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри правового забезпечення
діяльності Національної гвардії України
факультету забезпечення державної безпеки
Київського інституту Національної гвардії України
ORCID ID 0000-0002-7460-8137

ВОЛУЙКО Олексій Миколайович

кандидат юридичних наук, доцент,
начальник кафедри правового забезпечення
діяльності Національної гвардії України
факультету забезпечення державної безпеки
Київського інституту Національної гвардії України
ORCID ID 0000-0002-0894-5004

ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: КОРЕЛЯЦІЯ ПОНЯТЬ ТА ЗМІСТУ

Статтю присвячено вдосконаленню концепту діяльності щодо забезпечення національної безпеки та концепту правоохоронної діяльності, зокрема, шляхом установаження параметрів співвідношення між ними.

Проаналізовано та розкрито зміст понять національної безпеки, діяльності щодо забезпечення національної безпеки, правоохоронної діяльності. Обґрунтовано, що в умовах збройної агресії росії проти України зовнішня функція забезпечення територіальної цілісності і державного суверенітету України та внутрішня функція забезпечення правопорядку і протидії злочинності мають розглядатися як комплексне завдання та напрям діяльності держави у порядку взаємодії з громадянським суспільством.

Вказано, що діяльність щодо забезпечення національної безпеки та правоохоронна діяльність співвідносяться між собою як ціле і його частина. Запропоновано розглядати сучасний концепт правоохоронної діяльності як складник ширшого за змістом концепту діяльності держави щодо забезпечення національної безпеки. Обґрунтовано, що правоохоронна діяльність та діяльність щодо забезпечення національної безпеки мають спільну соціальну природу. Зокрема, вони є необхідним елементом суспільного розвитку та способом реалізації охоронної функції держави; суспільним явищем – реалізуються у суспільстві і за допомогою суспільства; слугують для задоволення певних, близьких за змістом, і важливих для життєдіяльності суспільства, потреб.

Доведено, що і правоохоронна діяльність, і діяльність щодо забезпечення національної безпеки, є видами державної діяльності, формами реалізації її основних функцій. Зокрема, вони здійснюються від імені держави; реалізуються визначеними державою колом суб'єктів, наділених спеціальними повноваженнями; провадяться на підставі і в межах розроблених державою матеріальних та процедурних норм і принципів.

Установлено, що правоохоронна діяльність та діяльність щодо забезпечення національної безпеки мають деякі схожі сутнісні ознаки, такі як: а) реалізація від імені держави, визначеним колом суб'єктів, у межах певної процедури; б) здійснення за певними напрямками, пов'язаними із завданнями та функціями суб'єктів; в) реалізація за допомогою спеціальних засобів та методів. Обґрунтовано, що для зазначених видів діяльності характерною є однаковість елементів структури, таких як об'єкт, суб'єкт, зміст, напрями реалізації.

Доведено, що основними завданнями, які об'єктивуються у змісті правоохоронної діяльності, а також діяльності щодо забезпечення національної безпеки, є: а) охорона і захист прав та законних інтересів людини і громадянина; б) захист суверенітету та територіальної цілісності України; в) охорона і захист правопорядку, публічного порядку, інтересів суспільства і держави від протиправних посягань; г) захист встановленого Конституцією України суспільного ладу держави. Обґрунтовано, що правоохоронна діяльність та діяльність щодо забезпечення національної безпеки є близькими, але не тотожними за значенням поняттями, що володіють певними відмінниками ознаками. Суттєві відмінності пов'язані з особливостями мети, обсягом та сферою реалізації, особливостями завдань у межах напрямів здійснення, методами та способами реалізації.

Ключові поняття: правоохоронна діяльність; національна безпека; діяльність щодо забезпечення національної безпеки; завдання та напрями реалізації; функції держави.

Постановка проблеми. Найважливішими функціями Української держави за сучасних умов є охорона і захист державного суверенітету та територіальної цілісності України, забезпечення національної безпеки, а також охорона та захист прав і свобод людини та громадянина, публічного порядку і правопорядку. Зазначені завдання реалізуються через систему спеціально створених для цього органів, у особливому порядку, спеціальними методами та засобами. Сукупність зазначених елементів об'єктивує поняття діяльності держави щодо забезпечення національної безпеки.

Національна безпека має основоположне значення для кожної держави та нації. Вона гарантує суверенітет, політичну та економічну стабільність, саме існування та розвиток держави, а також можливість забезпечення життя, здоров'я та безпеки громадян, захисту національних цінностей та інтересів. Однак реалізація функції забезпечення національної безпеки залежить від багатьох чинників і вимагає співпраці держави та громадянського суспільства, їх постійної адаптації до нових викликів та загроз, зокрема таких, як збройна агресія російської федерації проти України.

Складником діяльності щодо забезпечення національної безпеки є правоохоронна діяльність – окремий вид діяльності держави, спрямованої на зменшення або ліквідацію правопорушень у сфері реалізації громадянами своїх законних прав, свобод та інтересів, інтересів суспільства і держави. Її реалізація має на меті забезпечення стабільності та надійності державного ладу, подальший розвиток суспільства. У цьому сенсі варто погодитися із О. Соколенком у тому, що саме ефективна реалізація правоохоронної діяльності сприяє успішному розвитку та динаміці суспільних відносин, забезпечує їх стабільність та послідовність [1, с. 71]. В умовах широкомасштабної агресії російської федерації проти України проблема

ефективної реалізації правоохоронної діяльності є особливо актуальною, оскільки охорона прав, свобод та законних інтересів людини, суспільства і держави від протиправних посягань, охорона правопорядку та громадського порядку стає складовою проблеми забезпечення національної безпеки.

Теоретичні і практичні проблеми забезпечення національної безпеки та правоохоронної діяльності вимагають системного і комплексного підходу, який має охоплювати як загальнотеоретичні дослідження, так і розгляд окремих аспектів, а також аналіз потреб та результатів відповідної практики.

Аналіз актуальних наукових досліджень і публікацій. Концептуальні засади національної безпеки України ґрунтовно розробляли В. Горбулін, С. Гордієнко, О. Дзьобань, А. Качинський, М. Криштанович, О. Мотайло, М. Пушак, І. Корж, Я. Флейчук, В. Франчук та ін. Теоретико-правові основи забезпечення національної безпеки досліджували С. Білий, В. Ліпкан, П. Богуцький, О. Корнієвський, В. Павленко, Ю. Семенюк, Ю. Лисецький та ін. Трансформацію змісту національної безпеки у контексті розвитку громадянського суспільства вивчали В. Башук, М. М. Пендюра та ін. Національну безпеку як суспільне явище також розглядали зарубіжні учені Р. Глен, Ф. Каппен, Р. Ньюсон, Дж. Шерр, Ф. Хофман та ін.

Загальну теорію правоохоронної діяльності комплексно розробляли О. Бандурка, В. Безчасний, Ю. Ведерніков, В. Дубінчак, Р. Калюжний, А. Кучук, В. Плішкін, В. Сєрьогін та ін. Проблеми здійснення правоохоронної діяльності в умовах правового режиму воєнного стану в Україні сьогодні порушують С. Євдокіменко [2], О. Кобзар [3–6], М. Ковалів [7], Т. Лисько [8], О. Нікітенко [9], І. Чорна [10], С. Шибетя [11] та ін.

Проте нові завдання та виклики, які постають перед органами державної влади України в умовах

війни, обумовлюють необхідність пошуку нових підходів до концептів національної безпеки та правоохоронної діяльності, зокрема, у контексті співвідношення їх завдань та змісту.

Метою статті є: розкриття параметрів співвідношення концептів національної безпеки та правоохоронної діяльності в Україні за сучасних умов.

Виклад основного матеріалу. Досягнення заявленої мети потребує з'ясування змісту ключових понять і категорій.

Згідно із Законом України «Про основи національної безпеки» національну безпеку розуміємо як захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечуються сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам України [12].

Забезпечення національної безпеки, як одна із функцій держави, є складним і комплексним процесом, що реалізується за допомогою системи засобів та методів і має різні напрями, тому його найчастіше визначають як політику щодо забезпечення національної безпеки або як політику національної безпеки. У контексті аналізу зазначеного поняття слушно вважаємо думку М. Пірена про те, що політика національної безпеки охоплює всі дії, за допомогою яких те чи інше суспільство намагається забезпечити свою життєздатність та втілити свої завдання на міжнародній арені [13]. Також погоджуємося з В. Лагодіною, що без розроблення та реалізації цілісної концепції політики національної безпеки в Україні, як і у будь-якій іншій державі, неможливі ні процеси державотворення, ні створення механізму соціального захисту населення, ні стабілізація політичних процесів [14, с. 71].

Нормативно-правові засади національної безпеки Україні визначено на законодавчому та інституційному рівнях, зокрема, у Конституції України [15], Законі України «Про національну безпеку України» [12], Стратегії національної безпеки України [16], інших законодавчих і нормативних документах, що регламентують діяльність органів держави у сфері національної безпеки.

Як і будь-який інший вид державної діяльності, діяльність щодо забезпечення національної безпеки в Україні ґрунтується на системі вимог і принципів, основними з яких є: законність; системність та комплексність застосування заходів забезпечення безпеки; попередження; взаємодія. Оцінюючи функціо-

нальну роль принципів забезпечення національної безпеки в Україні, Л. Шипілова справедливо наголошує, що від повноти реалізації зазначених принципів залежить ефективність функціонування всього механізму забезпечення безпеки людини, суспільства та держави [17].

Як і будь-який інший вид державної діяльності, діяльність щодо забезпечення національної безпеки в Україні має свою мету, а саме – досягнення такого рівня національної безпеки, який гарантував би поступальний розвиток України, її конкурентоспроможність, забезпечення прав і свобод людини і громадянина, подальше зміцнення міжнародних позицій та авторитету Української держави у сучасному світі.

Як комплексне і багатоаспектне явище, національна безпека реалізується за кількома магістральними напрямками та охоплює рівні: а) безпеки особи, її прав та свобод; б) безпеки суспільства (нації), його матеріальних та духовних цінностей; в) внутрішньої та зовнішньої безпеки держави. У законодавстві України, зокрема, у Законі України «Про національну безпеку України» [12], пріоритетами забезпечення національної безпеки визначено: відстоювання незалежності і державного суверенітету; відновлення територіальної цілісності у межах міжнародно визнаного державного кордону України; суспільний розвиток, насамперед розвиток людського капіталу; захист прав, свобод і законних інтересів громадян України; європейську і євроатлантичну інтеграцію.

У цілому забезпечення національної безпеки є комплексним та довгостроковим завданням, що реалізується на основі спеціально розробленої задля цього стратегії. Як слушно зазначає С. Білий, забезпечення національної безпеки передбачає розроблення відповідної концепції та затвердження державної стратегії забезпечення безпеки, а також проведення політики, спрямованої на їх реалізацію [18, с. 96].

Як і стосовно будь-якого іншого виду державної діяльності, у структурі діяльності щодо забезпечення національної безпеки виділяють: а) об'єкт; б) суб'єкт; в) зміст. Також складовою діяльності щодо забезпечення національної безпеки є основні напрями її здійснення, які об'єктивують у собі завдання та функції суб'єктів, а також форми, засоби та методи її практичної реалізації.

Основним *об'єктом* національної безпеки України є національні інтереси – сукупність внутрішніх і зовнішніх потреб держави у забезпеченні захищеності та сталого розвитку особистості, суспільства і

держави. Зокрема, це: а) конституційний лад держави, її суверенітет, цілісність і непорушність кордонів; б) конституційні права та свободи людини і громадянина; в) духовні й матеріальні цінності суспільства, його природні ресурси, інформаційне і навколишнє середовище. *Суб'єктами* забезпечення національної безпеки є державні органи та посадові особи, які її організують та забезпечують. Зокрема, це: а) Президент України, Верховна рада України, Рада національної безпеки і оборони, інші державні органи; б) Збройні Сили України, інші війська, військові формування, а також органи державної влади, які беруть участь у забезпеченні національної безпеки держави на підставі законодавства України. Зміст *правовідносин* щодо забезпечення національної безпеки становить сукупність суб'єктивних прав і юридичних обов'язків учасників зазначених правовідносин. Зокрема, об'єкт правовідносин, який зазнає чи може зазнати небезпеки, має *право* захисту своїх життєво важливих інтересів від загроз; а суб'єкт забезпечення безпеки має *обов'язок* вжити адекватних заходів щодо усунення загроз.

Завданнями, які об'єктивують *основні напрями діяльності* держави щодо забезпечення національної безпеки, вважають: а) забезпечення конституційних прав та свобод громадян; б) забезпечення суверенітету та державної (територіальної) цілісності України; в) протистояння внутрішнім та зовнішнім загрозам; г) зміцнення оборонної сфери держави, забезпечення воєнної безпеки; ґ) створення умов для динамічного соціально-економічного розвитку, політичної та соціальної стабільності, розвитку демократичних інституцій, удосконалення механізмів взаємодії держави та суспільства; д) захист населення та територій від надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру; е) забезпечення якості навколишнього середовища, ліквідація екологічних збитків від господарської діяльності в умовах зростаючої екологічної активності та глобальних кліматичних змін [18, с. 97].

Обґрунтовуючи тезу про те, що діяльність держави щодо забезпечення національної безпеки охоплює також напрям правоохоронної діяльності, зазначимо, що у найзагальнішому вигляді правоохоронну діяльність розуміють як вид державної діяльності, що здійснюється з метою охорони права спеціально уповноваженими органами шляхом застосування юридичних засобів впливу відповідно до закону і при дотриманні встановленого ним порядку. В юридичній енциклопедії правоохоронну діяльність

визначають як систему заходів, спрямованих на забезпечення виконання конституції, законів та інших нормативно-правових актів держави [19, с. 47]. Вартим уваги здається також визначення правоохоронної діяльності як владної діяльності держави, що здійснюється для охорони права спеціально повноваженими органами шляхом застосування юридичних заходів впливу відповідно до закону та при неухильному дотриманні встановленого законодавством порядку. Загалом наявні підходи до поняття правоохоронної діяльності можна звести до двох основних – вузького і широкого. Вузький підхід ґрунтується на ідеї, що правоохоронну діяльність здійснює вузьке коло уповноважених на це державою спеціальних суб'єктів, які діють виключно в установленій законом формі, в межах наданих повноважень. Основу широкого підходу становить ідея, що правоохоронною є діяльність, яку здійснює широке коло державних органів та недержавних організацій. Зміст такої діяльності у межах як вузького, так і широкого підходу, становлять заходи, спрямовані на охорону і захист прав, свобод та інтересів громадян, їх реалізації, забезпечення законності та правопорядку. Зокрема, широкий підхід до концепту правоохоронної діяльності застосовує В. Ковальська, яка визначає її як неперервну, узгоджену діяльність державних і недержавних органів та організацій, спрямовану на створення максимально сприятливих умов для безперешкодної реалізації правових норм, суб'єктивних прав і свобод, профілактику та виявлення правопорушень з метою попередження, припинення, ліквідації їх наслідків, поновлення прав, відшкодування збитків, покарання винних [20, с. 128]. У межах вузького підходу В. Гірич трактує поняття правоохоронної діяльності як «систему контрольно-ревізійних, оперативно-розшукових, кримінально-процесуальних та адміністративно-примусових заходів, які здійснюються у порядку, визначеному законодавством, з метою підтримання правопорядку, виявлення і безпосереднього припинення правопорушень, що падають під дію Кримінального кодексу України та Кодексу України про адміністративні правопорушення, а також виконання кримінальних і адміністративних санкцій щодо правопорушників» [21].

Залежно від трактування, неоднозначно вирішується питання ознак правоохоронної діяльності. Зокрема, А Гель такими вважає: а) владний характер, який полягає у наданні державою певним органам та посадовим особам діяти від її імені;

б) реалізацію у встановленій формі, із застосуванням законних заходів впливу; в) правозастосовчий характер, спрямування дій чи результатів дій на інших суб'єктів права шляхом створення, зміни або припинення прав та обов'язків останніх; г) реалізацію спеціально уповноваженими органами, які для виконання правоохоронних функцій наділяються державою коштами та матеріальними ресурсами [22, с. 47–48]. Натомість Р. Шай акцентує на таких ознаках правоохоронної діяльності: а) спрямованість на охорону права від будь-яких порушень; б) здійснення не у будь-який спосіб, а лише через застосування нормативно-правових актів; в) відповідність приписам матеріального закону; г) реалізація із дотриманням законодавчо встановлених процедур; д) пов'язаність із застосуванням примусу стосовно осіб, які порушують право [14, с. 15]. Вважаємо за доцільне доповнити зазначений перелік такими ознаками, як: а) наявність мети, завдань, принципів; б) реалізація визначеним колом уповноважених державою суб'єктів, у межах певної процедури; в) здійснення за певними напрямками, пов'язаними із завданнями та функціями суб'єктів; г) реалізація за допомогою спеціальних засобів та методів.

Як і у випадку із поняттям діяльності щодо забезпечення національної безпеки, структура правоохоронної діяльності охоплює: а) об'єкт; б) суб'єкт; в) зміст; г) основні напрями реалізації. *Об'єктами* правоохоронної діяльності найчастіше називають: а) права, свободи і законні інтереси людини; б) основи конституційного ладу, в тому числі основи суспільного і державного ладу, та основи місцевого самоврядування; в) режим законності у суспільстві; г) правопорядок, громадський порядок; г) безпеку особи, суспільства і держави [24, с. 8]. *Суб'єктами* правоохоронної діяльності є органи та організації, які спеціально уповноважені державою здійснювати на професійній основі на підставі та відповідно до закону, а у випадках встановлених законом – у відповідній процесуальній формі та із застосуванням спеціальних правових засобів. *Зміст* правоохоронної діяльності становлять ті суб'єктивні права і юридичні обов'язки, які реалізуються їх учасниками у процесі її здійснення.

Основними напрямками правоохоронної діяльності є: попередження правопорушень, їх виявлення, припинення та розслідування; притягнення правопорушників до відповідальності; виконання заходів юридичної відповідальності. Відповідно, у правоохоронній діяльності за функціональним критерієм

виділяються попереджувальний, охоронний (захисний), регулятивний і контрольно-наглядовий напрями. На думку О. Соколенка [1, с. 70], яку підтримує О. Кобзар [5, с.106], правоохоронна діяльність за суб'єктно-об'єктивним критерієм передбачає такі напрями: а) попередження правопорушення; б) охорона громадського порядку, громадської безпеки і власності; в) оперативно-розшукова та розвідувальна діяльність; г) контрольно-наглядова діяльність; г) досудове розслідування в кримінальних провадженнях та адміністративне провадження; д) правосуддя, виконання вироків, рішень, ухвал і постанов судів. В одній із раніше опублікованих авторських праць є обґрунтування таких завдань, які становлять зміст правоохоронної діяльності: а) захист встановленого Конституцією України суспільного ладу держави; б) охорона і захист прав і законних інтересів громадян, підприємств, організацій, установ, суб'єктів усіх форм власності; в) захист суверенітету та територіальної цілісності України; г) охорона інтересів суспільств і держави від протиправних посягань; г) сприяння дієвості всієї системи права та законодавства України; д) забезпечення громадського порядку і громадської безпеки; е) протидія злочинності; е) вжиття заходів щодо усунення причин і умов, які сприяли вчиненню правопорушень [25, с. 98].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, поняття діяльності щодо забезпечення національної безпеки і поняття правоохоронної діяльності співвідносяться між собою як ціле і його частина. Правоохоронну діяльність пропонуємо розглядати як складник і окремий напрям ширшого за змістом поняття діяльності держави щодо забезпечення національної безпеки.

Єдність соціальної природи явищ, які є предметом розгляду, полягає у тому, що і діяльність щодо забезпечення національної безпеки, і правоохоронна діяльність: а) покликані до життя логікою суспільного розвитку; б) реалізуються у суспільстві; в) їх метою є задоволення фундаментальних потреб суспільства. І правоохоронна діяльність, і діяльність щодо забезпечення національної безпеки є формою реалізації охоронної функції держави. Вони здійснюються від імені держави, реалізуються визначеним колом суб'єктів, яких держава наділила владними повноваженнями, на підставі і межах прийнятих державою матеріальних і процедурних норм та принципів.

В умовах збройної агресії росії проти України зовнішня функція держави забезпечення територіальної

цілісності та державного суверенітету України, а також внутрішня функція забезпечення правопорядку і протидія злочинності мають розглядатися як комплексне завдання та напрям діяльності держави і громадянського суспільства.

Правоохоронна діяльність та діяльність щодо забезпечення національної безпеки мають спільні сутнісні ознаки, а саме: а) реалізація від імені держави, визначеним колом суб'єктів, у межах певної процедури; б) здійснення за певними напрямами, пов'язаними із завданнями та функціями суб'єктів; в) реалізація за допомогою спеціальних засобів та методів. Також зазначені види діяльності характеризуються однаковістю елементів структури, основними з яких є суб'єкти, об'єкти, зміст, напрями реалізації.

Основними завданнями, які об'єктивуються у напрямках правоохоронної діяльності та діяльності щодо забезпечення національної безпеки, є: а) охорона і захист прав та законних інтересів людини і громадянина; б) захист суверенітету та територіальної цілісності України; в) охорона і захист правопорядку, публічного порядку, інтересів суспільства і держави від протиправних посягань; г) захист встановленого Конституцією України суспільного ладу держави.

Правоохоронна діяльність та діяльність щодо забезпечення національної безпеки є близькими, але не тотожними за значенням поняттями. Їх зміст дещо відрізняється. Найбільш суттєві відмінності пов'язані з особливостями мети, обсягом та сферою реалізації, особливостями завдань у межах напрямів здійснення, методами та способами реалізації.

У подальшому залишається актуальним дослідження теоретичних проблем змісту та основних напрямів правоохоронної діяльності та діяльності щодо забезпечення державної безпеки, а також проблем їх реалізації в Україні в умовах війни та післявоєнної відбудови.

Список використаних джерел

1. Соколенко О. Напрямки правоохоронної діяльності: особливості теоретичного розуміння. *Вісник Київського національного ун-ту імені Тараса Шевченка. Сер.: Юридичні науки*. 2012. № 93. С. 69–72.
2. Євдокіменко С. А. Особливості діяльності правоохоронних органів по боротьбі зі злочинністю в Україні в умовах воєнного стану. *The 12th International scientific and practical conference «Modern research in world science»*. 2023. С. 1028–1033.
3. Кобзар О. Ф. Поліцейська діяльність в Україні: адміністративно-правовий аспект: монографія. Харків, Дніпропетровськ: Панов, 2015. 316 с.
4. Кобзар О. Ф. Окремі аспекти реалізації правоохоронної функції держави складовими сектору безпеки і оборони в умовах дії правового режиму воєнного стану в Україні. *Актуальні проблеми забезпечення державної безпеки : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції* (м. Київ, 26 травня 2023 р.). Київ : Київський інститут Національної гвардії України, 2023. 407 с. С. 133–136.
5. Кобзар О. Ф., Романов М. Ю. Концептуальні положення здійснення правоохоронної діяльності в умовах дії правового режиму воєнного стану в Україні. *Publishing House «Baltija Publishing»*. 2021. С. 101–112. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-442-9-6>.
6. Кобзар, О., Романов, М. Особливості реалізації правоохоронної функції держави в умовах дії правового режиму воєнного стану в Україні. *Науковий вісник Київського інституту Національної гвардії України*. 2023. № 2. С. 79–86.
7. Ковалів М. В., Єсімов С. С., Лозинський Ю. Р. Правове регулювання правоохоронної діяльності: навч. посіб. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 323 с.
8. Лисько Т. Д., Левченко А. С. Компетенція правоохоронних органів під час дії правового режиму воєнного стану. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2023. № 2. С. 121–125.
9. Нікітенко О. І. Правоохоронна діяльність щодо забезпечення внутрішньої безпеки держави. *Право і суспільство*. 2015. № 3. С. 98–101.
10. Чорна І. І., Колесніков А. П. Концептуальні засади правоохоронної діяльності в Україні. *Наукові праці Юридичного факультету Західноукраїнського національного університету*. 2022. № 3. С. 136–139.
11. Шебетя С. А. Сучасний стан та перспективи розвитку нормативно-правового та організаційного забезпечення правоохоронної діяльності у сфері забезпечення безпеки держави. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 7. С. 238–241. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-7/59>.
12. Про національну безпеку України: Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 31, ст. 241.
13. Пірен М. І. Політичні засади національної безпеки в системі регіонального управління. *Зб. наук. пр. Української академії державного управління при*

Президентів України; За заг. ред. В. І. Лугового, В. М. Князева. Київ: Вид-во УАДУ, 2000. Вип. 2. Ч. І. 380 с.

14. Лагодіна В. Національна безпека як зміст і мета державної політики України. *Правова інформатика*. 2007. № 2(14). С. 69–76.

15. Конституція України: Прийнята Верховною Радою України 28.06.1996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>. (дата звернення: 20.07. 2024).

16. Про Стратегію національної безпеки України: Указ Президента України №392/2020 від 14.09.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0005525-20#Text>. (дата звернення: 20.07. 2024).

17. Шипілова Л. М. Порівняльний аналіз ключових понять і категорій основ національної безпеки України: автореф. дис. ... канд. політ. наук: 21.01.01. Київ, 2007. 20 с.

18. Білий С. В., Михальчук В. М. Основні напрями забезпечення національної безпеки держави. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 17. С. 92–98. DOI: 10.32702/23066814.2021.17.92.

19. Юридична енциклопедія: в 6 т. / редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. Київ: Укр. енцикл., 1998. Т 5. П-С. Київ: Юридична думка, 2003. 736 с.

20. Ковальська В. В. Міліція в системі правоохоронних органів держави (адміністративно-правові аспекти) : дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2010. 422 с.

21. Гірич В. М. До проблеми визначення базових понять у контексті реформування правоохоронних органів: Аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень. 13 травня 2013 р. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/nacionalna-bezpeka/do-problemi-viznachennya-bazovikh-ponyat-u-kontekstireformuvannya> (дата звернення: 20.07. 2024).

22. Гель А. П., Семаков Г. С., Кондракова С. П. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: МАУП, 2020. 272 с.

23. Шай Р. Я. Природа та сутність правоохоронної діяльності. *Наше право*. 2014. № 5. С. 10–16.

24. Горінецький Й. І. Правоохоронна функція держав Центральної Європи: теоретичні і практичні аспекти: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.01. Київ, 2005. 22 с.

25. Дручек О. В., Волуйко О. М. Поняття правоохоронної діяльності та правоохоронних органів у світлі концепції національної безпеки України. *Під-*

приємство, господарство і право. 2020. № 10. С. 95–100.

References

1. Sokolenko, O. (2012). Napryamky pravookhoronnoyi diyal'nosti: osoblyvosti teoretychnoho rozumynnya [Areas of law enforcement activity: peculiarities of theoretical understanding]. *Bulletin of Taras Shevchenko Kyiv National University. Series.: Legal sciences*. No. 93. P. 69–72. [in Ukrainian].

2. Yevdokimenko, S. A. (2023). Osoblyvosti diialnosti pravookhoronnykh orhaniv po borotbi zi zlochynnistiu v Ukraini v umovakh voiennoho stanu [Peculiarities of law enforcement agencies' activities in combating crime in Ukraine under martial law]. *The 12th International scientific and practical conference «Modern research in world science»*. S. 1028–1033. [in Ukrainian].

3. Kobzar, O. F. Politseys'ka diyal'nist' v Ukraini: administratyvno-pravovyy aspekt: monohrafiya [Police activity in Ukraine: administrative and legal aspect: monograph.] Kharkiv, Dnipropetrovs'k: Panov, 2015. 316 s. [in Ukrainian].

4. Kobzar, O. F. (2023). Okremi aspekty realizatsiyi pravookhoronnoyi funktsiyi derzhavy skladovymy sektoru bezpeky i oborony v umovakh diyi pravovoho rezhymu voyennoho stanu v Ukraini [Separate aspects of the implementation of the law enforcement function of the state by the components of the security and defense sector under the conditions of the legal regime of martial law in Ukraine]. *Actual problems of ensuring state security: materials of the All-Ukrainian scientific and practical conference* (Kyiv, May 26, 2023). Kyiv: Kyiv Institute of the National Guard of Ukraine. 407 p. P. 133–136. [in Ukrainian].

5. Kobzar, O.F., Romanov, M. Yu. Conceptual provisions of law enforcement activities under the conditions of the legal regime of martial law in Ukraine. *Publishing House «Baltija Publishing»*. 2021. P. 101–112. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-442-9-6>. [in Ukrainian].

6. Kobzar, O., & Romanov, M. (2023). Peculiarities of implementation of the law enforcement function of the state under the conditions of the legal regime of martial law in Ukraine. *Scientific Bulletin of the Kyiv Institute of the National Guard of Ukraine*, (2), 79–86. [in Ukrainian].

7. Kovaliv, M. V., Yesimov, S. S., Lozynskyi, Yu. R. (2018). Pravove rehuliuвання pravookhoronnoi diialnosti: navchalnyi posibnyk [Legal Regulation of Law

Enforcement: A Study Guide]. Lviv: LvDUVS, 2018. 323 s. [in Ukrainian].

8. Lysko, T. D., Levchenko, A. S. (2023). Kompetentsiia pravookhoronnykh orhaniv pid chas dii pravovoho rezhymu voiennoho stanu [Competence of law enforcement agencies during the legal regime of martial law]. *Dnipro Scientific Journal of Public Administration, Psychology, Law*. No 2. S. 121–125. [in Ukrainian].

9. Nikitenko, O. I. (2015). Pravookhoronna diialnist shchodo zabezpechennia vnutrishnoi bezpeky derzhavy [Law enforcement activities to ensure the internal security of the state.]. *Pravo i suspilstvo*. No 3. S. 98–101. [in Ukrainian].

10. Chorna, I. I., Kolesnikov, A. P. (2022). Kontseptualni zasady pravookhoronnoi diialnosti v Ukraini [Conceptual Principles of Law Enforcement in Ukraine]. *Naukovi pratsi Yurydychnoho fakultetu Zakhidnoukrainskoho natsionalnoho universytetu*. No 3. S. 136–139. [in Ukrainian].

11. Shebetia, S. A. (2021). Suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku normatyvno-pravovoho ta orhanizatsiinoho zabezpechennia pravookhoronnoi diialnosti u sferi zabezpechennia bezpeky derzhavy [Current state and prospects for the development of regulatory and organizational support of law enforcement in the field of state security]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*. No 7. S. 238–241. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-7/59>. [in Ukrainian].

12. Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy [On national security of Ukraine]. *Zakon Ukrainy* [Act of Ukraine]. 21.06.2018 No 2469-VIII (v redaktsii vid 31.03.2023). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (Accessed: 20.07.2024)

13. Piren M. I. (2000). Politychni zasady natsional'noyi bezpeky v systemi rehional'noho upravlinnya [Political principles of national security in the system of regional administration]. Collection of scientific works of the Ukrainian Academy of Public Administration under the President of Ukraine; Kyiv: UASU Publishing House, 2000. Issue 2. P. I. 380 p. [in Ukrainian].

14. Lagodina, V. (2007). Natsional'na bezpeka yak zmist i meta derzhavnnoi polityky Ukrainy [National security as the content and goal of the state policy of Ukraine]. *Legal informatics*. 2007. No. 2(14). P. 69–76. [in Ukrainian].

15. Verkhovna Rada of Ukraine (1996), «The Constitution of Ukraine», available at: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>. (Accessed 20. July 2024).

16. President of Ukraine (2020), Decree «On the National Security Strategy of Ukraine», available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020> (Accessed 20 July 2024). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0005525-20#Text>.

17. Shypilova, L. M. (2007), Comparative analysis of key concepts and categories of the foundations of national security of Ukraine, Abstract of Ph.D. dissertation, Kyiv, Ukraine. [in Ukrainian].

18. Belyi S. V., Mikhalchuk V. M. (2021). Osnovni napryamy zabezpechennya natsional'noyi bezpeky derzhavy [The main directions of ensuring the national security of the state]. *Investments: practice and experience*. No. 17. P. 92–98. [in Ukrainian].

19. Legal encyclopedia: in 6 vol. (2003). Editorial board: Yu. S. Shemshuchenko (chairman of the editorial board) and others. Kyiv: «Ukrainian encyclopedia», 1998. T. 5. P-S. Kyiv: «Legal Opinion». 736 p. [in Ukrainian].

20. Kovalska, V. V. (2010). Militsiia v systemi pravookhoronnykh orhaniv derzhavy (administrativno-pravovi aspekty) [Police in the system of law enforcement agencies of the state (administrative and legal aspects)]. *dys. ... d-ra yuryd. nauk: 12.00.07*. Kyiv, 422 s. [in Ukrainian].

21. Hirych, V. M. (2013). Do problemy vyznachen- nia bazovykh poniat u konteksti reformuvannia pravookhoronnykh orhaniv [On the problem of defining basic concepts in the context of reforming law enforcement agencies:]. *Analitychna zapyska*. Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen. 13 travnia 2013 r. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/nacionalna-bezpeka/do-problemi-viznachennya-bazovikh-ponyat-u-kontekstireformuvannya> (data zvernennia: 20.07. 2024). [in Ukrainian].

22. Gel, A. P., Semakov, G. S., Kondrakova, S. P. (2020). Sudovi ta pravookhoronni orhany Ukrainy. [Judicial and law enforcement bodies of Ukraine]: training. manual for students higher education closing Kyiv: MAUP, 272 p. [in Ukrainian].

23. Shai, R. Ya. (2014). Pryroda ta sutnist pravookhoronnoi diialnosti [Nature and essence of law enforcement]. *Nashe pravo*. No 5. S. 10–16. [in Ukrainian].

24. Horinetskyi Y. I. (2005). Pravookhoronna funktsiya derzhav Tsentral'noyi Yevropy: teoretychni i praktychni aspekty [Law enforcement function of the states of Central Europe: theoretical and practical aspects]: autoref. thesis ... candidate law Sciences: specialist 12.00.01. P. 8. [in Ukrainian].

25. Druchek O. V., Voluyko O. M. (2020). Ponyatya pravookhoronnoyi diyal'nosti ta pravookhoronnykh orhaniv u svitli kontseptsiyi natsional'noyi bezpeky Ukrainy. [The concept of law enforcement activities and law enforcement agencies in the light of the concept of national security of Ukraine]. *Entrepreneurship, economy and law*. 2020. No. 10. P. 95–100. [in Ukrainian].

Druchek Olena

PhD in Law, Associate Professor,
Associate Professor of the Department
of Legal Support of the National Guard of Ukraine,
Faculty of State Security
of the Kyiv Institute of the National Guard of Ukraine

Voluyko Oleksiy

PhD in Law, Associate Professor,
Head of the Department of Legal Support
of the National Guard of Ukraine,
Faculty of State Security
of the Kyiv Institute of the National Guard of Ukraine

**LAW ENFORCEMENT ACTIVITIES
AND ACTIVITIES REGARDING ENSURING
NATIONAL SECURITY: CORRELATION
OF CONCEPTS AND CONTENT**

The article is devoted to improving the concepts of activities related to ensuring national security and the concept of law enforcement activities, in particular, by establishing the parameters of the relationship between them.

The content of the concepts of national security, activities to ensure national security, and law enforcement activities have been analyzed and revealed.

It is justified that in the conditions of Russia's armed aggression against Ukraine, the external function of ensuring the territorial integrity and state sovereignty of Ukraine, as well as the internal function of ensuring law and order and countering crime, should be considered as a complex task and direction of the state and civil society. It has been proven that the concept of activity in the sphere of ensuring national security and the concept of law enforcement are related to each other as a whole and its part.

It is proposed to consider the law enforcement activity implemented under modern conditions in Ukraine as a component and a separate direction of a broader concept of state activity to ensure national security.

It is substantiated that law enforcement activities and activities related to ensuring national security have a

common social nature. In particular: they are a necessary element of social development and a way of implementing the protective function of the state; is a social phenomenon - implemented in society and with the help of society; serve to satisfy certain needs that are close in content and important for the life of society.

It has been proven that law enforcement activities, as well as activities related to ensuring national security, are types of state activity, a form of implementation of its functions. They are carried out on behalf of the state; are implemented by a group of entities designated by the state, endowed with special powers; are conducted on the basis and within the limits of material and procedural norms and principles developed by the state.

It has been established that law enforcement activities and activities related to ensuring national security have a number of similar essential features, such as: a) implementation on behalf of the state, by a defined circle of subjects, within the limits of a certain procedure; b) implementation in certain areas related to the tasks and functions of the subjects; c) implementation using special means and methods. It has also been proven that the specified types of activities are characterized by the sameness of the elements of the structure, such as object, subject, content, directions of implementation.

It has been proven that the main tasks that are objectified in the content of law enforcement activities, as well as activities related to ensuring national security, are: a) protection and protection of the rights and legitimate interests of a person and a citizen; b) protection of the sovereignty and territorial integrity of Ukraine; c) protection and protection of law and order, public order, interests of society and the state from illegal encroachments; d) protection of the social order of the state established by the Constitution of Ukraine.

It is substantiated that law enforcement activities and activities related to ensuring national security are close, but not identical in meaning, concepts that have a number of distinctive features. The most significant differences are related to the specifics of the goal, the scope and scope of implementation, the specifics of tasks within the areas of implementation, methods and methods of implementation.

Key concepts: law enforcement activity; National security; activities to ensure national security; tasks and areas of implementation; functions of the state.